

Zitting 1978–1979

15 594

Organisatie van de beheersing van de sociale zekerheid

Nr. 1

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 28 mei 1979

Bijgaand bied ik u aan het interimrapport «Organisatie van de beheersing van de sociale zekerheid». Dit interimrapport is opgesteld door een in september 1976 door de bewindslieden van Sociale Zaken ingestelde ambtelijke projectgroep, aangevuld met externe deskundigen. Haar taakopdracht luidde:

- het vraagstuk van de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid primair te benaderen vanuit een streven naar verbetering van de beheersing van het uitvoeringsproces en voorstellen te doen voor een nadere regeling van de taak, plaats en functie van de SVR, alsmede
- het voorbereiden van een gerichte adviesaanvraag ter zake aan de SER en daarbij een blauwdruk voor een nieuwe organisatiestructuur.

De projectgroep heeft binnen dit interimrapport twee afzonderlijke delen met een verschillend karakter onderscheiden.

Het eerste deel bespreekt het beheersingsproces en de plaats van het beheersingsorgaan daarbinnen. Doelstelling, taken en bevoegdheden van dat beheersingsorgaan zijn door de projectgroep zover uitgewerkt, dat realisatie door middel van wetgeving kan worden voorbereid.

Het tweede deel bevat een duidelijke conclusie ten aanzien van de richting waarin de uitvoeringsorganisatie als geheel zich dient te ontwikkelen, doch draagt ten aanzien van de uitwerking daarvan een meer verkennend karakter. De uitvoeringsstructuur van de wettelijke ziektekostenverzekeringen is buiten beschouwing gebleven. De projectgroep rekent het tot haar taak in volgende deelrapporten een aantal onderwerpen nader uit te werken.

De door de projectgroep gevolgde gedachtenlijn komt in belangrijke mate overeen met de opvattingen van het kabinet over de uitvoering van de sociale zekerheid en de noodzaak tot bijsturing daarvan.

Maatschappelijke ontwikkelingen hebben geleid tot toenemende raakvlakken van de sociale zekerheid met algemene sociale en sociaal-economische beleidsdoelstellingen.

Dat moet zijn vertaling vinden in de beleidsvorming, in de uitvoering en in de aaneensluiting van beide niveaus. Daarbij zijn vooral drie uitgangspunten van belang: een betere beheersing, een individu-gerichte benadering en een versterkte aandacht voor het volumebeleid.

Voor de beheersing van de sociale zekerheid dragen overheid en het georganiseerde bedrijfsleven een gezamenlijke, maar ook ieder een eigen verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid voor de inpassing van het sociale-zekerheidsbeleid in het algemene sociale en sociaal-economische beleid en de permanente toetsing of de doelstellingen van het sociale-zekerheidsbeleid met de aangewende middelen worden bereikt, ligt bij de Regering en het parlement. De uitvoering van de sociale-zekerheidswetten is opgedragen aan autonome organen, waarbinnen het georganiseerde bedrijfsleven van oudsher een grote verantwoordelijkheid draagt. Een wezenlijke inbreng van het georganiseerde bedrijfsleven vormt ook een voorwaarde voor de maatschappelijke aanvaarding van beheersing. Instelling van een – door de projectgroep bepleit – onafhankelijk beheersingsorgaan, dat fungeert als ontmoetingspunt van beleid en uitvoering, maakt het mogelijk de eigen verantwoordelijkheid van beide niveaus te waarborgen, zonder tekort te doen aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid en bedrijfsleven.

Het kabinet stelt zich achter de voorstellen die de projectgroep ten aanzien van doelstelling, samenstelling, taken en bevoegdheden van dit beheersingsorgaan heeft gedaan. Gezien het belang van de verhouding tussen de Minister en het beheersingsorgaan zal zorgvuldig moeten worden bezien hoe deze verhouding wettelijk kan worden uitgewerkt.

Over de verhouding van de Algemene Rekenkamer tot de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid zal het kabinet zich spoedig afzonderlijk een oordeel vormen binnen het ruimere kader van de besluitvorming ter uitvoering van de motie-Van Amelsvoort.

Op basis van de voorstellen van de projectgroep ten aanzien van het beheersingsorgaan zal ik op korte termijn de Sociaal-Economische Raad gericht om advies vragen. Na ontvangst van het advies zullen zo spoedig mogelijk wetsvoorstellen worden ingediend om de Sociale Verzekeringsraad om te vormen tot het beoogde beheersingsorgaan. Dit orgaan staat niet los van de uitvoeringsorganisatie als geheel; het kabinet acht het echter mogelijk en noodzakelijk de instelling ervan naar voren te halen.

Over de uitvoeringsorganisatie als geheel is een adviesaanvraag van 10 februari 1967 bij de SER in behandeling. In dat kader zullen de organisatiebureaus Berenschot en Bosboom en Hegener binnenkort aan de SER het eindrapport uitbrengen van een vervolgoopdracht op het in 1972 verschenen Alternatievenrapport. De SER streeft ernaar begin 1980 een advies uit te brengen. In een aanvullende adviesaanvraag zal ik de SER vragen naast het rapport van de organisatiebureaus ook het tweede deel van dit interimrapport in zijn meningsvorming over de uitvoeringsstructuur als geheel te betrekken. De door de organisatiebureaus in hun tussentijdse rapportage gehanteerde uitgangspunten liggen goeddeels in het verlengde van die van de projectgroep. Daartoe heeft zeker bijgedragen dat het organisatiebureau Berenschot is betrokken bij de werkzaamheden van de projectgroep, terwijl ambtelijke leden van de projectgroep als waarnemer optreden in de begeleidingscommissie van het vervolgonderzoek. Bij de uitwerking van die uitgangspunten zijn de organisatiebureaus echter gebonden aan een aantal randvoorwaarden, die ten dele niet voor de projectgroep gelden.

Het kabinet onderschrijft de duidelijke conclusie die de projectgroep op grond van haar analyse heeft getrokken ten aanzien van de richting waarin de uitvoeringsorganisatie als geheel zich dient te ontwikkelen. Een functie-ervulling waarbij aan de uitgangspunten van beheersing, individu-gerichte benadering en versterkte aandacht voor het volumebeleid wordt voldaan, vraagt om het tot stand komen van regionale uitvoeringsorganen. Omtrent de uiteindelijke spreiding van deze organen en de schaal waarbinnen zij zullen functioneren zal nadere studie moeten plaatsvinden. De denkbeelden omtrent de bestuurlijke organisatie van ons land zullen daarbij eveneens in beschouwing worden genomen. Deze organen zouden moeten worden belast met de gevalsbehandeling zowel voor de demografische verzekeringen (AOW, AWW, Kinderbijslagverzekeringen) als voor de sociale-zekerheidsregelingen in geval van ziekte en arbeidsongeschiktheid. In beginsel zullen de-

ze organen ook belast kunnen worden met de uitvoering van de sociale-zekerheidsregelingen in geval van werkloosheid. Een definitieve beslissing over de uitvoeringsstructuur van deze regelingen zal worden genomen in het kader van de in voorbereiding zijnde integratie van de sociale-zekerheidsregelingen in geval van werkloosheid.

De projectgroep concludeert in haar interimrapport tot het toekennen van eigen bestuurlijke bevoegdheden aan de genoemde uitvoeringsorganen. De projectgroep heeft echter ook een meer directe band van de uitvoering van de sociale zekerheid met de centrale overheid overwogen.

Voorshands onderschrijft het kabinet de uiteindelijke conclusie van de projectgroep dat het tot stand komen van autonome uitvoeringsorganen voor de gevalsbehandeling de voorkeur verdient.

Het kabinet onderstreept dat over de concrete invulling van de gehele toekomstige uitvoeringsorganisatie en het gefaseerde groeiproces dat nodig zal zijn om naar de veranderde structuur toe te groeien een brede maatschappelijke discussie noodzakelijk is. De sociale zekerheid vindt haar fundament in de maatschappelijke opvattingen over stelsel en uitvoering. Een wijziging in die uitvoering raakt de uitkeringsgerechtigden en premieplichtigen, degenen die werkzaam zijn bij de verschillende uitvoeringsorganen en de sociale partners en de gemeenten die in de huidige structuur bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen. Zij zullen moeten worden betrokken bij de vormgeving van de toekomstige uitvoeringsorganisatie.

Gedacht wordt aan een stapsgewijze ontwikkeling waarin het onderkennen van voor verschillende uitvoeringsorganen gemeenschappelijke problemen en de erkenning van de noodzaak tot een gecoördineerde aanpak geleidelijk kunnen groeien. Door de wijze waarop de bestaande uitvoeringsorganen op dit geleidelijke veranderingsproces inspelen, zullen zij de definitieve vormgeving mede kunnen beïnvloeden. Mede bepalend zal ook zijn de ontwikkeling in de uitvoeringsstructuur van verwante terreinen van sociaal beleid. Een en ander met inachtneming van het in Bestek '81 gegeven financiële kader.

Belangrijk is dat reeds nu de eerste stappen tot een gecoördineerde individugerichte uitvoering van de sociale zekerheid worden gezet. Beheersing van het beslag dat de sociale zekerheid op de nationale middelen legt, zal primair moeten worden bereikt door te voorkomen dat mensen een beroep op sociale uitkeringen moeten doen. De mogelijkheden tot het voeren van een dergelijk volumebeleid worden mede bepaald door de mate waarin de uitvoeringsstructuur daarop is ingesteld.

Een gecoördineerde individugerichte benadering van de uitkeringsgerechtigden vormt daarbij een voorwaarde. De notitie over het volumebeleid die binnenkort ter voorbereiding van een openbare commissievergadering zal worden ingediend, kan daarom niet los worden gezien van de voostellen die in dit interimrapport «Organisatie van de beheersing van de sociale zekerheid» zijn gedaan. Ik zal het op prijs stellen indien in dat kader een eerste verkennende discussie over de inhoud van dit rapport zal plaatsvinden.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
L. de Graaf

